

Sygn. akt VIII GC 320/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kądziołka

Protokolant: Patrycja Predko

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2014 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. (1)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o uchylenie uchwały

I. uchyla uchwałę (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. z dnia 20 czerwca 2013 roku;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2377 zł (dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 320/13

UZASADNIENIE

Powód J. K. (1) wniósł o uchylenie uchwały (...) zgromadzenia wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością G., podjętej w dniu 20 czerwca 2013 roku; ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zdaniem powoda uchwała numer 2 podjęta w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego pozwanej za rok 2012 godzi w istotny sposób w interesy spółki, bowiem utrwała stan rzeczy niezgodny z rzeczywistością oraz z obowiązującymi przepisami, w szczególności przepisami ustawy o rachunkowości. Bilans spółki sporządzony za rok 2012 nie odzwierciedla bowiem rzeczywistej działalności spółki, zaś podejmowane przez pozostałych wspólników działania powodują uszczerpiecie majątku spółki.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów sądowych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwana powołując się na orzecznictwo sądów powszechnych podniosła, że Sąd nie zajmuje się kontrolą polityki ekonomicznej spółki. Niezależnie od powyższego pozwana wywodziła, że sprawozdanie finansowe spółki za 2012 rok sporządzone zostało przez wykwalifikowaną księgową zgodnie ze sztuką rachunkową, z uwzględnieniem zasad staranności, rzetelności i prawidłowości. Sprawozdanie odzwierciedla przychody spółki z prowadzonej działalności gospodarczej. W ocenie pozwanej zaskarżanie przez powoda wszelkich podejmowanych uchwał jest celowym działaniem zmierzającym do uniemożliwienia wspólnikom prowadzenia dalszej działalności oraz pozbawienia ich jedyne go źródła utrzymania. W

dalszej części odpowiedzi na pozew pozwana zwróciła uwagę na brak legitymacji powoda do zaskarżenia uchwały (...), co wynika stąd, że powód wprawdzie głosował przeciwko uchwale, jednak nie zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 19 kwietnia 2004 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS (...) zarejestrowana została (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G..

Wspólnikami spółki są: J. K. (1) (1400 udziałów o łącznej wartości 140.000 zł), M. K. (1400 udziałów o łącznej wartości 140.000 zł), J. Ż. (1400 udziałów o łącznej wartości 140.000 zł).

Członkami zarządu, powołanymi w 2010 roku, są M. K. i J. Ż.. Sposób reprezentacji pozwanej wymaga działania dwóch członków zarządu, z wyjątkiem oświadczeń woli, których wartość nie przekracza 20.000 zł

Spółka nie posiada rady nadzorczej.

niesporne, nadto: odpis KRS nr (...) - karta 32-38

odpis KRS nr (...) - karta 70-76

Przedmiotem działalności spółki, zgodnie z wpisem do KRS, jest między innymi realizacja projektów budowlanych, roboty budowlane, hotele i podobne obiekty zakwaterowania, restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne.

Przez 19 lat spółka zajmowała się usługami budowlanymi.

Obecnie spółka nie prowadzi działalności w branży budowlanej, wyjątkiem są usługi świadczone w ramach spółki przez wspólnika J. Ż., który wykonuje czynności jako inspektor nadzoru, sporadycznie usługi jako inspektor nadzoru wykonuje także M. K..

Spółka prowadzi działalność hotelową i gastronomiczną, wykonywaną w Centrum Konferencyjno-Gastronomicznym (...) w G.. W obiekcie tym organizowane są imprezy okolicznościowe (np. przyjęcia weselne), stale prowadzona jest działalność gastronomiczna.

Od dnia 1 września 2011 roku na stanowisku menadżera w spółce (...) zatrudniona jest E. J.. Do jej obowiązków należy prowadzenie Centrum Konferencyjno-Gastronomicznego (...). Praca E. J. polega na pozyskiwaniu klientów i organizacji działalności spółki związanej z obsługą obiektu (...). E. J. przygotowuje też dokumentację rozliczeniową w zakresie działalności obiektu.

dowód: dowód: odpis KRS nr (...) - karta 32-38, karta 70-76

zeznania J. K. (1) - rozprawa z 17.04.2014. - karta 103, 31:30-46:55

zeznania E. J. - rozprawa z 17.04.2014. - karta 102, 14:52-31:09

zeznania J. Ż. - rozprawa z 17.04.2014.-karta 103, 47:02-1:06:13

Decyzją z dnia 28 listopada 2011 roku Burmistrz Miasta i Gminy G. uwzględniając wniosek spółki (...) wyraził zgodę na odroczenie terminów płatności rat dotyczących zaległości za podatek od nieruchomości należącej do spółki (...) za lata 2006-2009 w kwocie 49.915 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że na skutek złożenia korygującej deklaracji podatkowej od nieruchomości za lata 2006-2009, po stronie spółki (...) powstała zaległość podatkowa w łącznej wysokości 49.915 zł. Różnica pomiędzy podatkiem zapłaconym a należnym wyniknęła z nieprawidłowego opodatkowania budynków związanych z prowadzoną przez spółkę działalnością gospodarczą.

dowód: decyzja Burmistrza Miasta i Gminy G. z dnia 28.11.2011 r. - karta 53-56

W lutym 2012 roku w spółce (...) została przeprowadzona kontrola podatkowa. Zakresem kontroli objęte zostało sprawdzenie prawidłowości i rzetelności wywiązywania się z obowiązków podatkowych w 2010 roku oraz prawidłowości użytkowania kas rejestrujących w okresie od 16 stycznia do 15 lutego 2012 roku. Jako tytuł podatkowy objęty kontrolą wskazano podatek dochodowy od osób prawnych oraz podatek od towarów i usług.

dowód: protokół kontroli podatkowej - karta 59-69 verte

Bilans za rok 2012 sporządziła D. K., która w dniu 31 marca 2013 roku podpisała bilans jako „osoba uprawniona do prowadzenia ksiąg rachunkowych”. Bilans został również podpisany przez jednego z członków zarządu - J. Ż. jako „kierownika jednostki”. Zgodnie z bilansem stan pasywów i aktywów wyniósł: za rok bieżący 3.304.033,25 zł, a za rok poprzedni 3.295.948,43 zł.

Informacja dodatkowa za rok 2012 została podpisana przez J. Ż.. W informacji wskazano, że działalność gospodarcza spółki za rok obrotowy 2012 zamyka się wynikiem dodatnim (zyskiem netto) w wysokości 912,57 zł. Zaznaczono, że spółka poniosła nakłady inwestycyjne na środki trwałe w budowie w kwocie 65.692,55 zł oraz że proces nakładów inwestycyjnych nie został zakończony. Wskazano również, że w ciągu roku obrotowego, ani w roku następnym spółka nie przewiduje zaprzestania działalności.

dowód: bilans sporządzony na dzień 31.12.2012 r. - karta 19-20

informacja dodatkowa – karta 23-24

W sprawozdaniu zarządu za rok 2012 wskazano, że sprzedaż z usług gastronomicznych w 2012 roku wynosiła 305.888,91 zł, wynajem pomieszczeń w budynku i hotelu przy ul. (...) wyniósł 173.897,52 zł, zaś pozostała sprzedaż 7.286,52 zł. Łączna sprzedaż za rok 2012 wynosi 487.072,95 zł. Dalej wskazano, że w porównaniu do roku ubiegłego nastąpił spadek przychodów z tytułu sprzedaży usług spowodowany brakiem zleceń inwestycyjnych, będącym skutkiem kryzysu międzynarodowego. Firma pomimo tego, że przystępowała do kilkudziesięciu przetargów, w 2012 roku nie wygrała żadnego. Spółka zdecydowała dalej realizować przebudowę własnego środka trwałego, jakim jest nieruchomość położona w G. przy ul. (...). Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w roku 2012 wyniosła 65.692,55 zł. Rentowność na działalności gospodarczej za rok 2012 wynosi 0,19 %, uzyskano zysk netto: 912,57 zł. Spółka w roku 2012 zatrudniała średnio 6 pracowników stałych. Na płace podstawowe wydatkowano łącznie 171.892,44 zł. brutto. Średnia płaca brutto wynosiła 2.387,40 zł miesięcznie. Wykonano świadczenia finansowe na rzecz pracowników, w tym składki ZUS w łącznej kwocie 35.818,86 zł. W zakresie zakupów inwestycyjnych i inwestycji własnych wskazano, że spółka w roku 2012 dokończyła przebudowę budynku własnego z przeznaczeniem na Centrum Konferencyjno - Gastronomiczne i oddała go do użytku w części.

Sprawozdanie zostało podpisane przez J. Ż..

dowód: sprawozdanie zarządu - karta 21-22

W pierwszej połowie 2012 roku (...) spółki (...) udostępniono do wglądu dokumenty księgowe spółki. Dokumenty zajmujące całą szafę J. K. (1) przeglądał przez tydzień czasu, zostały one udostępnione na polecenie zarządu spółki. Menadżer spółki (...) nie została uprawniona przez zarządu do przekazywania tych dokumentów bezpośrednio J. K. (1).

Po dokonaniu analizy udostępnionych dokumentów J. K. (1) powziął wątpliwości co do ich zgodności z informacjami przekazanymi mu przez J. Ż. na temat działalności spółki. Zastrzeżenia te dotyczyły między innymi ilości organizowanych przez spółkę imprez oraz ilości osób w nich uczestniczących, a także danych ujawnionych w bilansie, w szczególności dotyczących pozycji takich jak „materiały i zapasy”.

dowód: zeznania J. K. (1) - rozprawa z 17.04.2014. - karta 103, 31:30-46:55

zeznania E. J.- rozprawa z 17.04.2014. - karta 102, 14:52-31:09

zeznania J. Ż.-rozprawa z 17.04.2014.-karta 103, 47:02-1:06:13

W dniu 20 czerwca 2013 roku odbyło się zwyczajne zgromadzenie wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G..

Na zgromadzeniu stawili się wszyscy wspólnicy spółki: J. K. (1), M. K. i J. Ż..

Zgromadzeniu wspólników przewodniczył J. Ż.. Ze zgromadzenia sporządzony został pismem ręcznym protokół, podpisany przez J. Ż.. Sporządzono też listę obecności, którą podpisali wszyscy wspólnicy.

W protokole stwierdzono, że zgromadzenie zostało zwołane prawidłowo oraz że wspólnicy zapoznali się ze sprawozdaniem zarządu, informacją dodatkową, bilansem oraz rachunkiem zysków i strat. Dalej w protokole zapisano, że J. K. (1) w trakcie omawiania wskazanych powyżej dokumentów zapytał o środki przeznaczone na inwestycje w 2012 roku, odpowiedzi udzielił zaś J. Ż..

W czasie zgromadzenia podjęto pięć uchwał. W treści protokołu zapisano fakt przystąpienia do głosowania nad każdą z uchwał oraz odnotowano ilość głosów oddanych za przyjęciem każdej uchwały oraz głosów za jej nieprzyjęciem. W każdym przypadku za przyjęciem uchwały głosowało 2800 udziałów, przeciwko – 1400 udziałów, za każdym razem zapisano, że J. K. (1) głosował za nieprzyjęciem uchwały.

Treść uchwał nie została wciągnięta do protokołu, zamiast tego spisano tekst uchwał w osobnych dokumentach. W trakcie zgromadzenia, po zakończeniu głosowania nad każdą kolejną uchwałą, wszyscy wspólnicy składali podpisy pod dokumentami obejmującymi treść uchwał. Za każdym razem J. K. (1) przy swoim podpisie zamieszczał dodatkowy odrębny zapis o treści : „wnoszę sprzeciw”.

Zgromadzenie Wspólników rozpatrzyło sprawozdania i podjęło następujące uchwały, których treść zamieszczono w osobnych dokumentach:

- uchwałę nr **1**, w której stwierdzono :

„Wspólnicy w dniu dzisiejszym w głosowaniu jawnym nie jednogłośnie zatwierdzili sprawozdanie z działalności zarządu spółki za rok 2012 ”

Za zatwierdzeniem sprawozdania oddano 2.800 udziałów, przeciw zatwierdzeniu oddano 1400 udziałów.

- uchwałę nr **2**, w której stwierdzono :

„Wspólnicy w dniu dzisiejszym w głosowaniu jawnym nie jednogłośnie zatwierdzili: 1) bilans spółki za rok 2012 zamykający się po stronie aktywów i pasywów sumą bilansową 3.304.033,25 zł, 2) rachunek wyników zamykający się zyskiem netto 912,57 zł.”

Za przyjęciem uchwały oddano 2.800 udziałów, przeciw przyjęciu uchwały oddano 1400 udziałów.

- uchwałę nr **3**, w której stwierdzono :

„Wspólnicy w dniu dzisiejszym po uprzednim zatwierdzeniu sprawozdania zarządu z działalności za rok 2012, zatwierdzeniu bilansu oraz rachunku wyników za 2012 rok, nie jednogłośnie udzielają pokwitowania dla zarządu spółki za rok 2012 w osobach J. Ż., M. K.”

Za przyjęciem uchwały oddano 2.800 udziałów, przeciw przyjęciu uchwały oddano 1400 udziałów.

- uchwałę nr **4**, w której stwierdzono :

„Wspólnicy upoważniają zarząd spółki (...) w G. do zawierania umów handlowych o wartości przekraczających dwukrotnie wartość kapitałową zgodnie z nowym kodeksem spółek handlowych art. 17 i 230”.

Za przyjęciem uchwały oddano 2.800 udziałów, przeciw przyjęciu uchwały oddano 1400 udziałów.

- uchwałę nr 5, w której stwierdzono :

„Wspólnicy w dniu dzisiejszym po uprzednim zatwierdzeniu sprawozdania zarządu z działalności za rok 2012, zatwierdzeniu bilansu oraz rachunku wyników za 2012 rok, nie jednogłośnie postanawiają, że zysk netto w kwocie 912,57 zł przeznaczamy na kapitał zapasowy”.

Za przyjęciem uchwały oddano 2.800 udziałów, przeciw przyjęciu uchwały oddano 1400 udziałów.

dowód: protokół z dnia 200 czerwca 2013 roku – karta 14

lista obecności - karta 15

uchwały nr 1, 2, 3, 4, 5 z dnia 20.06.2013 r. - karta 9-13

zeznania J. K. (1) - rozprawa z 17.04.2014. - karta 103, 31:30-46:55

W piśmie z dnia 4 kwietnia 2013 roku, skierowanym do spółki (...), pełnomocnik J. K. (1) wniósł o sprostowanie protokołu z walnego zgromadzenia wspólników spółki (...) z dnia 20 czerwca 2013 roku poprzez ujawnienie w protokole sprzeciwu zgłoszonego przez głosującego przeciwko wszystkim uchwałom wspólnika J. K. (2). W piśmie podkreślono, że przedmiotowy wniosek zmierza do doprowadzenia treści protokołu do zgodności z rzeczywistym przebiegiem zgromadzenia. W piśmie wskazano, że fakt, iż wspólnik J. K. (1) głosował przeciwko uchwale, znajduje odzwierciedlenie w protokole, przy czym zabrakło w nim stwierdzenia, że po powzięciu kolejnych uchwał wspólnik zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 10 lipca 2013 roku, spółka (...) oświadczyła, że wszelkie żądania zapisów wnoszonych przez J. K. (1) znalazły się w protokole ze zgromadzenia.

dowód: wniosek powoda z dnia 04.07.2013 r. - karta 16-17

piśmo pozwanej z 10.07.2013 r. z wyciągiem z książki nadawczej - karta 57-58

Sąd zważył, co następuje:

Powód wniósł o uchylenie uchwały (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. z dnia 20 czerwca 2013 roku. Uchwałą ta zgromadzenie wspólników zatwierdziło bilans oraz rachunek zysków i strat za 2012 rok.

Podstawą prawną powództwa jest art. 249 § 1 k.s.h.

Na wstępie zaznaczyć należy, że niniejsze powództwo spełnia określony w kodeksie spółek handlowych wymóg odnoszący się do zachowania terminów zaskarżenia uchwał. Zgodnie z art. 251 k.s.h. powództwo o uchylenie uchwały wspólników należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Powód powziął wiadomość o podjęciu zaskarżonej uchwały w dniu, w którym odbyło się zgromadzenie wspólników, tj. w dniu 20 czerwca 2013 roku. Niniejsze powództwo zostało wniesione w dniu 18 lipca 2013 roku (data nadania pozwu w urzędzie pocztowym), a więc z zachowaniem jednomiesięcznego terminu.

Legitymację w sprawie o uchylenie uchwały wspólników reguluje art. 250 k.s.h.

Powód wywodzi swoją legitymację z art. 250 pkt 2 k.s.h., który stanowi, iż prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników przysługuje wspólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Pierwszą kwestią sporną jest właśnie istnienie legitymacji powoda do zaskarżenia uchwały.

Należy mieć na względzie, że wynikający z art. 250 pkt 2 k.s.h. wymóg zaprotokołowania sprzeciwu w orzecznictwie oceniany jest tolerancyjnie – np. w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 lutego 2011 r. (V CSK 257/10) Sąd Najwyższy uznał, iż wymóg ten jest zachowany, jeżeli przed zamknięciem zgromadzenia powód wyraził wyraźnie i stanowczo sprzeciw przeciwko podjętym uchwałom.

W niniejszej sprawie sytuacja wyglądała w ten sposób, że w protokole ze zgromadzenia, sporządzonym pismem ręcznym, zapisano fakt przystąpienia do głosowania nad każdą z uchwał oraz odnotowano ilość głosów oddanych za przyjęciem każdej uchwały oraz za jej nieprzyjęciem, przy czym za każdym razem zapisano, że J. K. (1) głosował za nieprzyjęciem uchwały. Sama treść uchwał nie została wciągnięta do protokołu, zamiast tego spisano tekst uchwał w osobnych dokumentach, które wszyscy wspólnicy w czasie zgromadzenia, bezpośrednio po głosowaniu, podpisali. Rolą tych obejmujących treść uchwał dokumentów było dokompletowanie protokołu, taki stan rzeczy oznacza więc, że dokumenty te traktowane były jak integralna część protokołu.

Przy takim sposobie redakcji protokołu przyjęć więc trzeba, że zamieszczony przez J. K. (1) zapis o treści „wnoszę sprzeciw”, zamieszczony obok podpisu pod każdą uchwałą, spełnia wymóg z art. 250 pkt 2 k.s.h. Nie ma wątpliwości, że podobnie jak w rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy sprawie o sygnaturze V CSK 257/10 (powołanej powyżej) powód w czasie zgromadzenia sprzeciwiał się przeciwko podjętym uchwałom, sprzeciw wyrażał zaś wyraźnie i stanowczo.

W tych okolicznościach zarzut braku legitymacji po stronie powoda Sąd uznał za nieuzasadniony.

Pozostaje rozważyć, czy spełnione zostały przesłanki z art. 249 § 1 k.s.h.

Zgodnie z art. 249 § 1 k.s.h. uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

W rozpoznawanej sprawie powód powoływał się na sprzeczność zaskarżonej uchwały z dobrymi obyczajami. Na gruncie art. 249 § 1 k.s.h. przyjmuje się, że powództwo oparte o sprzeczność uchwały z dobrymi obyczajami wymaga jednoczesnego godzenia w interes spółki lub skierowania uchwały na pokrzywdzenie wspólnika. Oznacza to, że powód powinien w niniejszym procesie wykazać, że zaskarżona uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godzi w interes spółki, albo też że zaskarżona uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie ma na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Zaskarżona uchwała o numerze 2 dotyczy zatwierdzenia bilansu spółki i rachunku wyników (a więc – zgodnie z terminologią używaną przez ustawę z 1994 r. o rachunkowości – rachunku zysków i strat).

Zgodnie z art. 231 § 2 pkt 1 k.s.h. przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników powinno być: rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy.

Z przepisu tego wynika, że jeżeli chodzi o sprawozdanie finansowe (które zgodnie z ustawą o rachunkowości składa się z trzech elementów: bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej) przedmiotem obrad powinno być rozpatrzenie (a więc przeanalizowanie, dyskusja itd.) sprawozdania i jego zatwierdzenie. W literaturze wskazuje się, że uchwałą może być objęte tylko zatwierdzenie albo rozpatrzenie i zatwierdzenie łącznie (por.: A. Kidyba, Kodeks spółek handlowych, Komentarz).

Oceniana uchwała dotyczy zatwierdzenia jedynie dwóch z trzech opisanych wyżej elementów sprawozdania finansowego: bilansu oraz rachunku zysków i strat.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań dotyczących zaskarżonej uchwały (...) należy zwrócić uwagę na specyficzny charakter uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zatwierdzającej sprawozdanie finansowe.

W tym zakresie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lutego 2012 r. (II CSK 350/11, LEX nr 1157551), przyjmując, że:

„1. Uchwała zatwierdzająca sprawozdanie finansowe nie wywołuje skutków cywilnoprawnych, w szczególności nie prowadzi ona do powstania zmiany lub ustania stosunku cywilnoprawnego. Jej celem jest stwierdzenie przez zgromadzenie wspólników, że sprawy finansowe spółki, w roku obrotowym, którego dotyczy sprawozdanie finansowe, były prowadzone zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Jest to nie tyle czynność prawna spółki, lecz czynność jej organu pełniącą ważną rolę w porządkowaniu funkcjonowania spółki jako podmiotu, który ma spełniać standardy ustalone w ustawie o rachunkowości. Ustawa ta wyraźnie jako adresata zawartych w niej norm wskazuje w wielu miejscach nie samą spółkę, lecz tylko jej organy lub nawet członków takich organów. Między innymi w art. 52 ustawa z 1994 r. o rachunkowości ustala wymogi, których spełnienie w ocenie ustawodawcy ma zapewnić, że sprawozdanie finansowe będzie rzetelne i w sposób prawidłowy zobrazuje sytuację finansową spółki. Uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego nie można oceniać według kryteriów ważności czynności prawnej określonych w art. 58 k.c. Tym bardziej dokumentu, który ma być zatwierdzany taką uchwałą, czyli samego sprawozdania finansowego, nie można uznawać za ważny, stosując wypracowane dla czynności prawnej kryteria jej ważności. Konieczne jest natomiast ustalenie, na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości, jakie są następstwa niespełnienia przez organy spółki wymogów stawianych przez tę ustawę.

2. Skoro art. 52 ust. 2 ustawy z 1994 r. o rachunkowości wymaga, aby sprawozdanie w spółce mającej zarząd wieloosobowy podpisali wszyscy jego członkowie, to obowiązkiem zgromadzenia wspólników jest czuwanie nad tym, aby pod sprawozdaniem finansowym znajdowały się podpisy wszystkich członków zarządu. Dla oceny tego wymogu nie mają żadnego znaczenia przepisy regulujące reprezentację spółki. Wymogi przewidziane w ustawie o rachunkowości nie dotyczą bowiem sfery reprezentacji spółki, lecz jej funkcjonowania jako podmiotu, który ma spełniać określone standardy rachunkowości.

3. Gdy sprawozdanie finansowe nie zostało podpisane zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy z 1994 r. o rachunkowości, a zgromadzenie wspólników podjęło uchwałę o jego zatwierdzeniu, niewątpliwie uchwała taka jest sprzeczna z tym przepisem rangi ustawowej, który ustanawia bezwzględnie wiążącą normę określającą wymogi formalne sprawozdania finansowego. Wymóg ten jest na tyle ważny, że nie może zostać pominięty. Ustawodawca wymaga, aby każdy członek zarządu podpisał sprawozdanie lub pisemnie wyjaśnił, dlaczego tego nie czyni. Ma to nie tylko znaczenie z punktu widzenia jego odpowiedzialności cywilnej i karnej, ale pełni także istotną funkcję gwarancyjną. Każdy członek zarządu, gdy nie ma powodów, które to usprawiedliwiają, powinien sprawdzić rzetelność sprawozdania finansowego. Taki wymóg zwiększa pewność, że jest ono rzetelne. Podpisanie sprawozdania finansowego niezgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 52 ustawy o rachunkowości jest sygnałem dla organu zatwierdzającego to sprawozdanie, że nie powinno ono zostać zatwierdzone do chwili usunięcia tego braku”.

W rozpoznawanej sprawie strony nie powołały jako dowody i nie złożyły do akt sprawy wszystkich elementów sprawozdania finansowego (które – jak wskazano powyżej – obejmuje bilans, rachunek zysków i strat oraz informację dodatkową), załączono natomiast bilans (karta 19-20) podpisany tylko przez jednego z członków zarządu J. Ż. oraz informację dodatkową (karta 23-24), także podpisaną tylko przez J. Ż.. Niesporny jest fakt, że zarząd pozwanej spółki jest dwuosobowy – tworzą go M. K. i J. Ż..

Tym samym sprawozdanie finansowe, którego częściami są bilans i informacja dodatkowa, nie odpowiada wymogom art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Jak już wspomniano w orzecznictwie wskazuje się (por. cytowany wyżej

wyrok S.N.), że skoro art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości wymaga, aby sprawozdanie w spółce mającej zarząd wieloosobowy podpisali wszyscy jego członkowie, to obowiązkiem zgromadzenia wspólników jest czuwanie nad tym, aby pod sprawozdaniem finansowym znajdowały się podpisy wszystkich członków zarządu, dla oceny tego wymogu nie mają przy tym znaczenia przepisy regulujące reprezentację spółki.

Oznacza to, że nawet jeżeli umowa spółki przewiduje, że przy wieloosobowym zarządzie do składania oświadczeń woli wystarczy działanie jednego członka zarządu, to mimo tego sprawozdanie finansowe mają obowiązek podpisać wszyscy członkowie. W rozpoznawanej sprawie ta ostatnia kwestia jest bez znaczenia, sposób reprezentacji pozwanej wymaga bowiem działania dwóch członków zarządu, z wyjątkiem oświadczeń woli, których wartość nie przekracza 20.000 zł (wyjątek ten nie dotyczy więc podpisania sprawozdania finansowego).

Pozostaje rozważyć, czy podjęcie przez zgromadzenie wspólników uchwały zatwierdzającej dwa elementy sprawozdania finansowego (bilans oraz rachunek zysków i strat) w sytuacji, gdy sprawozdanie finansowe nie spełnia obligatoryjnych wymogów ustawy o rachunkowości (nie zawiera podpisów wszystkich członków zarządu), jest zgodne z dobrymi obyczajami oraz czy godzi w interes spółki.

Pojęcie dobrych obyczajów jest generalną klauzulą opartą na kryterium ocennym zaczerpniętym z zasad powszechnej obyczajowości. Przyjmuje się, że przez dobre obyczaje należy rozumieć takie zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki i jej otoczenie „gospodarcze” oraz są związane z przestrzeganiem uczciwości kupieckiej przy prowadzeniu działalności gospodarczej (por. J. Szwaja, Kodeks Spółek Handlowych, Komentarz, 1998, t. II).

Dobre obyczaje oznaczają taki sposób postępowania, który da się pogodzić z regułami uczciwego obrotu, których treść i sposób wykładni są nakierowane na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania spółki, a co za tym idzie jej rozwoju (tak S.A. w Krakowie w wyroku z dnia 15 listopada 2012 r., I ACa 1036/12, LEX nr 1236699).

W rozpoznawanej sprawie zgromadzenie wspólników zatwierdziło bilans spółki nie spełniający wymogów ustawy o rachunkowości – podejmując uchwałę stwierdziło tym samym, że sprawy finansowe spółki w roku obrotowym 2012, którego dotyczy sprawozdanie, były prowadzone zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Stwierdzenie to jest nieprawdziwe, bilans nie odpowiadał bowiem wymogom formalnym ustawy o rachunkowości (co do złożenia podpisów przez cały zarząd). Stwierdzenie to godzi w dobre obyczaje w opisanym wyżej znaczeniu, daje bowiem fałszywy obraz co do tego, że sprawozdanie finansowe spółki odpowiada formalnym wymogom ustawy o rachunkowości, a jej zarząd poprzez osobistą kontrolę sprawozdania gwarantuje jego prawidłowość pod kątem merytorycznym (czyli rachunkowo – finansowym).

Obowiązkiem zgromadzenia wspólników, zgodnie z art. 231 § 2 pkt 1 k.s.h., jest właśnie zbadanie, czy sprawozdanie odpowiada wymogom formalnym. Ustawodawca wymaga, aby każdy członek zarządu podpisał sprawozdanie lub pisemnie wyjaśnił, dlaczego tego nie czyni, a zgromadzenie wspólników ma ten wymóg zbadać. Jest to istotne z punktu widzenia odpowiedzialności cywilnej i karnej członków zarządu a także pełni funkcję gwarancyjną, opisaną przez Sąd Najwyższy w cytowanym wyżej orzeczeniu. Zadaniem zgromadzenia wspólników – co szerzej wyjaśniono poniżej – nie jest natomiast ocena sprawozdania finansowego pod kątem merytorycznym, a więc rachunkowo – finansowym.

Z opisanych wyżej przyczyn przyjąć trzeba, że zatwierdzenie sprawozdania finansowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (bądź jego elementów) w przypadku braku podpisów wszystkich członków zarządu spółki godzi w dobre obyczaje.

Druga z przesłanek opisanych przez art. 249 § 1 k.s.h. – „godzenie w interesy spółki” – w doktrynie i orzecznictwie jest odnoszona do szerokiego zakresu zachowań. Przyjmuje się, że „godzeniem w interesy spółki” są nie tylko takie działania, które powodują uszczuplenie majątku czy ograniczają zysk spółki, ale też takie, które „uderzają” w dobre imię jej lub jej organów. „Godzenie” może więc także odnosić się do określonej pozycji spółki, jej renomy osiągniętej na rynku.

Bilans (podobnie jak informację dodatkową) podpisał tylko jeden z członków zarządu - J. Ż., natomiast drugi z członków zarządu - M. K. wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 52 ust 2 ustawy o rachunkowości nie złożył swojego podpisu i nie przedstawił pisemnego uzasadnienia odmowy złożenia podpisu (por. art. 52 ust 2 zdanie ostatnie). Jak już wskazano wyżej brak podpisu ma istotne znaczenie dla odpowiedzialności cywilnej członka zarządu wobec spółki, jak i jego odpowiedzialności karnej za sporządzenie sprawozdania niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości lub zawarcia w tym sprawozdaniu nierzetelnych danych (por. art. 293 § 1 k.s.h. oraz art. 77 ust 2 ustawy o rachunkowości).

Podkreślenia wymaga w tym miejscu, że to członkowie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (a nie spółka) odpowiadają za sporządzenie sprawozdania zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz za zawarcie w tym sprawozdaniu rzetelnych danych. To oni odpowiadają więc za błędy w sprawozdaniu o charakterze rzeczowym oraz rachunkowo – finansowym. Błędne jest więc rozumowanie powoda, który opiera niniejsze powództwo o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników na podejrzeniu błędnego sporządzenia sprawozdania. Badanie sprawozdania pod tym kątem nie należy do zgromadzenia wspólników podejmującego uchwałę zgodnie z art. 231 § 2 pkt 1 k.s.h., tym samym nie należy do Sądu w postępowaniu o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników wydanej w oparciu o art. 231 § 2 pkt 1 k.s.h., a więc zatwierdzającej sprawozdanie (co wyjaśnił to Sąd Najwyższy w cytowanym wyżej wyroku wydanym w sprawie II CSK 350/11).

W niniejszym procesie Sąd nie badał więc, czy zasadne są zarzuty powoda odnoszące się do błędów rzeczowych czy też rachunkowo – finansowych w sprawozdaniu.

Niniejsze powództwo jest jednak uzasadnione, ponieważ zaskarżona uchwała zatwierdzająca sprawozdanie niepodpisane przez jednego z członków zarządu godzi w interes spółki. Członek zarządu, który nie podpisał elementów sprawozdania (w tym przypadku bilansu i informacji dodatkowej), nie przyjmuje na siebie odpowiedzialności za należyte sporządzenie sprawozdania, co godzi w interes spółki. Ponadto brak podpisu jednego z członków zarządu oznacza zmniejszenie pewności, że sprawozdanie zostało sporządzone rzetelnie, tym samym zatwierdzenie takiego sprawozdania przez zgromadzenie wspólników również godzi w interes spółki (jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku w sprawie II CSK 350/11 przy braku tej pewności, którą zwiększają podpisy wszystkich członków zarządu, sprawozdanie nie powinno być zatwierdzone przez zgromadzenie wspólników „do chwili usunięcia tego braku”).

Dodatkowo wskazać trzeba, że – jak wyżej wspomniano – „godzeniem w interesy spółki” są też takie działania, które „uderzają” w jej dobre imię. Będąca przedmiotem sporu uchwała stwierdza wbrew prawdzie, że sprawozdanie finansowe spółki odpowiada formalnym wymogom ustawy o rachunkowości. Podejmowanie przez zgromadzenie wspólników uchwał, które stwierdzają nieprawdę, godzi w jej dobre imię.

Ostatecznie przyjąć więc należało, że zaskarżona uchwała narusza dobre obyczaje oraz godzi w interes spółki, tym samym podlega uchyleniu zgodnie z art. 249 § 1 k.s.h.. Należy jednak ponownie podkreślić, że spełnienie obu warunków z art. 249 § 1 k.s.h. spowodowane zostało wyłącznie niedopełnieniem wymogów formalnych bilansu (brak podpisu M. K.), co oznacza, że o ile bilans o takiej samej treści, jak ten zatwierdzony będącą przedmiotem sporu uchwałą, zostanie podpisany również przez tego członka zarządu, to nie będzie przeszkodą do zatwierdzenia tego bilansu przez zgromadzenie wspólników.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów prywatnych, zeznania świadka E. J. oraz dowód z przesłuchania stron.

Zeznania świadka oraz zeznania stron są w ocenie Sądu wiarygodne. Wyjaśnienia wymaga jednak, że fakty opisane przez powoda podczas składania zeznań, dotyczące jego podejrzeń co do merytorycznej prawidłowości sporządzenia sprawozdania finansowego, nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia z przyczyn opisanych powyżej. Dlatego też podstawowe znaczenie w niniejszej sprawie miały dowody z dokumentów.

Oceniając dowody z dokumentów prywatnych, zarówno załączone przez powoda do pozwu, jak i załączone przez pozwaną do odpowiedzi na pozew, w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że nie były one przez strony kwestionowane pod kątem ich prawdziwości (w rozumieniu art. 253 k.p.c.).

Zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. strona zamiast oryginału może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem. Obie strony skorzystały z tej możliwości i złożyły dowody z dokumentów w postaci odpisów poświadczonych za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem.

Dodać trzeba, że stosownie do art. 129 § 3 k.p.c. zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem ma charakter dokumentu urzędowego. Oznacza to, że poświadczony przez pełnomocnika (adwokata) odpis dokumentu ma charakter dokumentu urzędowego w tym znaczeniu, że potwierdza się w nim z mocą dokumentu urzędowego istnienie dokumentu "źródłowego" o treści takiej samej jak odpis (por. uzasadnienie uchwały S.N. z dnia 21 grudnia 2010 r., III CZP 98/10, OSNC 2011/9/92). Nastąpiło zatem zrównanie oryginału z jego odpisami, stosownie uwierzytelnionymi. Charakter dokumentu urzędowego ma tylko poświadczenie zgodności z oryginałem dokonane przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zaś sam odpis dokumentu będący przedmiotem tego poświadczenia. Wskutek poświadczenia odpisu dokumentu prywatnego za zgodność z oryginałem przez profesjonalnego pełnomocnika występującego w sprawie dokument ten nie nabiera więc charakteru dokumentu urzędowego (nadal jest to dowód z dokumentu prywatnego).

W rozpoznawanej sprawie żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości odpisów dokumentów złożonych przez przeciwnika, sporządzonych zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. i tym samym zrównanych z oryginałami. Dotyczy to w szczególności załączonych do pozwu dokumentów w postaci bilansu oraz informacji dodatkowej.

W tym stanie rzeczy przyjąć trzeba, że dokumenty te stanowią wiarygodne dowody w sprawie, będące podstawą do poczynienia przez Sąd opisanych wyżej ustaleń faktycznych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 i 2 k.p.c.. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego została ustalona zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokacie. Powód jest stroną wygrywającą proces w całości, na koszty procesu poniesione w toku procesu przez powoda składają się: opłata sądowa – 2000 zł, koszty zastępstwa procesowego – 360 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.